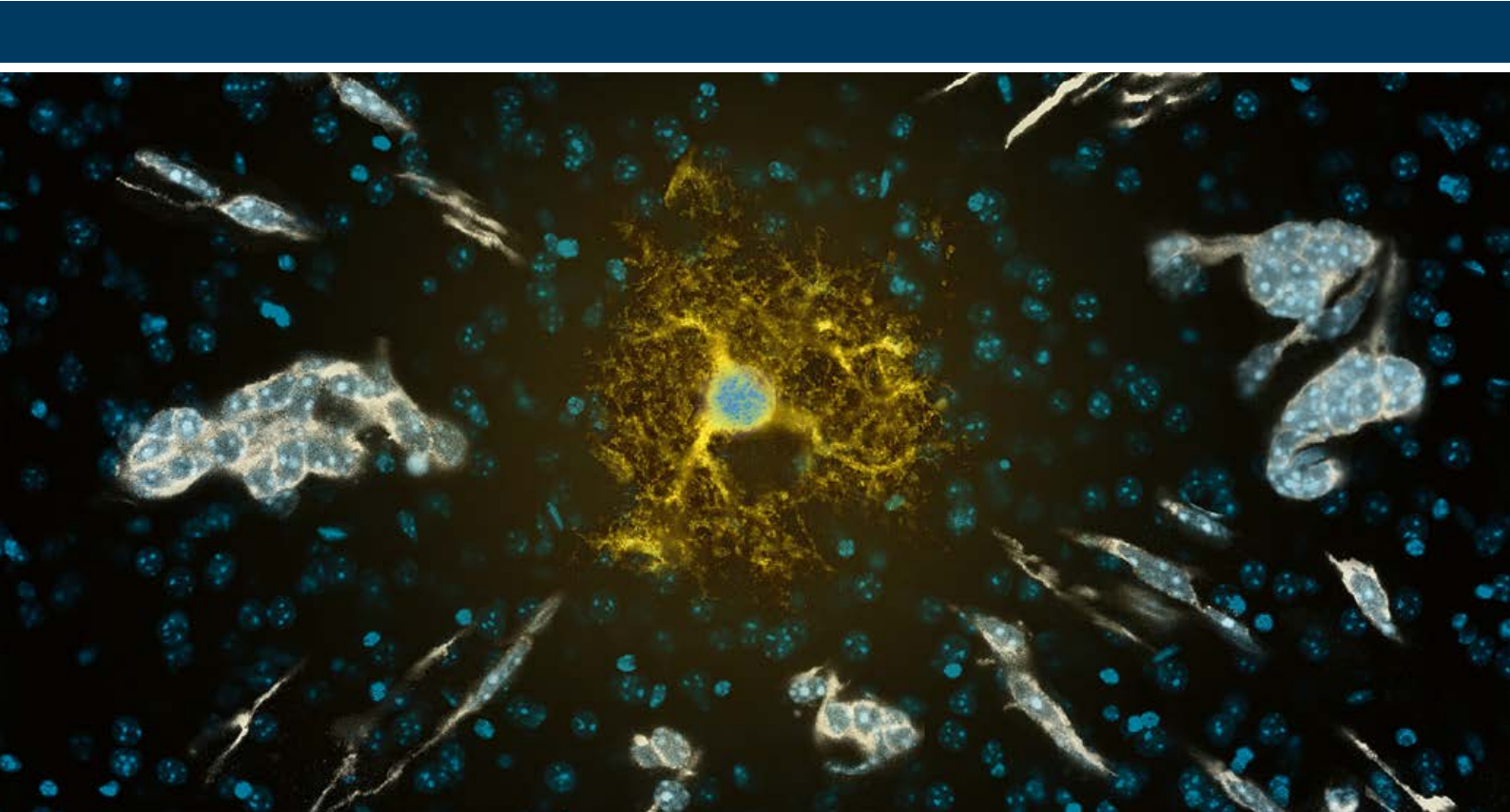

TORSTEN SÖDERBERGS STIFTELSE

Torsten Söderbergs Stiftelse har till ändamål att främja vetenskaplig forskning och vetenskaplig undervisnings- eller studieverksamhet av landsgagnelig innebörd varvid företrädesvis de ekonomiska, medicinska och rättsvetenskapliga områdena skall komma ifråga.

2015

VERKSAMHETSÅRET 2015

Torsten Söderbergs Stiftelses anslagsgivning 2015 uppgick till drygt 80 miljoner kronor fördelat på ämnesområdena medicin, ekonomi, rättsvetenskap och övrigt. Under den senaste femårsperioden har stiftelsen i genomsnitt anslagit över 100 miljoner kronor per år. Fördelningen av 2015 års anslag på ämnesområden och mottagare med mera presenteras i sammanställningen nedan.

Värt att nämnas är att stiftelsen anslagit fyra miljoner kronor vardera inom ämnesområdena ekonomi och rättsvetenskap, totalt åtta miljoner kronor, till ytterligare en kapitalförstärkning av Torsten och Ragnar Söderbergs forskningsprofessur vid Handelshögskolan i Göteborg. Den sammanlagda donationen till rotationsprofessuren uppgår därmed till 40 miljoner kronor.

Medicin. Drygt tio miljoner kronor anslogs till Kungl. Vetenskapsakademien för inrättandet av ytterligare en *Torsten Söderbergs akademiprofessur i*

medicin (2016 års professur). Professuren ska främja internationellt ledande forskning inom medicin och tilldelas varje år en forskare vid en svensk, medicinsk fakultet. Till innehavare av 2015 års professur har utsetts professor Sten Eirik Jacobsen, vid Karolinska Institutet, »för sina banbrytande studier av blodcellers normala utmognad och cancerbehandling«.

Inom ämnesområdet medicin kan även omnämnas ett anslag på två miljoner kronor till professor Carina Mallard vid Göteborgs universitet för forskningsprojektet *Immunsystemets roll vid hjärnskada hos nyfödda: molekylära mekanismer och nya mål för behandling*. Att vara född för tidigt ökar risken för hjärnskada, cerebral pares och ned-satta kognitiva och sociala funktioner. Prematuritet är en av de största globala hälsofrågor som det moderna samhället står inför enligt Världshälsoorganisationen, WHO, (2012). Det finns starka belägg för ett samband mellan inflammation, för tidig födsel och efterföljande neurologiska sjuk-

domar vilket är utgångspunkten för det aktuella projektet.

Tre miljoner kronor tilldelades professor Germund Hesslow vid Lunds universitet för forskning i projektet *Associativ inlärning och timing i lillhjärnan*. Minnen bygger på inlärd associationer. Fotot av en båt framkallar till exempel båtens namn, kanske doften av havet. Man har identifierat de celler i lillhjärnan som lär sig associationer och upptäckt att dessa celler innehåller en sorts »mikroklockor« och ska nu gå vidare för att utreda detaljerna. Upptäckten som projektet bygger på innebär en helt ny princip för signalering och inlärning i hjärnan. Projektet kan också få medicinska konsekvenser till exempel förbättrad motorisk inlärning hos strokepatienter. Då samma mekanismer tycks vara skadade hos barn med autism och språkstörningar kan projektet leda till bättre behandling även av dessa.

Ekonomi. Stiftelsen har inom ämnesområdet ekonomi bland annat

TORSTEN SÖDERBERGS STIFTELSE

»har till ändamål att främja vetenskaplig forskning och vetenskaplig undervisnings- eller studieverksamhet av landsgagnelig innebörd varvid företrädesvis de ekonomiska, medicinska och rättsvetenskapliga områdena skall komma ifråga«

ANSLAGSGIVNING 2015, KRONOR

Totalt..... 80 075 608

FÖRDELNING PÅ ÄMNESOMRÅDE, KRONOR

Medicin..... 31 023 850
Ekonomi..... 22 676 617
Rättsvetenskap..... 15 758 437
Övrigt..... 10 616 704

FÖRMÖGENHET, KRONOR

31 december 2015..... 1 506 248 729

FÖRDELNING PÅ MOTTAGARE, KRONOR

Göteborgs universitet..... 23 317 054
Kungl. Vetenskapsakademien..... 10 296 000
Karolinska institutet..... 8 600 000
Lunds universitet..... 7 048 390
Handelshögskolan i Stockholm/SIR..... 6 665 000
Stockholms universitet..... 5 730 000
Uppsala universitet..... 5 404 850
Örebro universitet..... 1 339 000
Övriga mottagare..... 11 675 314

beviljat fil.dr Johan Söderberg, Stockholms universitet, 885 000 kronor till projektet *Tröga priser och makroekonomiska fluktuationer*. Under senare år har den nykeynesianska allmänna jämviktsmodellen blivit standardmodellen för penningpolitisk analys och i dag används varianter av modellen flitigt av både akademiska institutioner och många centralbanker. Ett stort intresse har väckts för att empiriskt undersöka hur priser bestäms. Syftet med detta forskningsprojekt är att i den nykeynesianska modellen införliva några av de nyfunna empiriska samband som verkar mest relevanta utifrån ett makro-policy perspektiv.

Drygt 1,8 miljoner kronor har anslagits till professor Susanna Fellman, Göteborgs universitet, till projektet *Reglering och strategier, internationella karteller under 1900-talet*. Denna ekonomisk-historiska studie kommer att belysa hur internationaliseringen i form av ökad handel och friare kapitalrörelser påverkat de internationella kartellernas strategier

och funktion. Olika branscher belyses och jämförs. Samtidigt studeras även hur nationellt och internationellt regelverk påverkat utvecklingen. Ett speciellt fokus läggs också på nordiskt samarbete inom konkurrenspolitiken och på problematiken kring de internationella kartellerna.

Rättsvetenskap. Inom det rättsvetenskapliga området anslogs bland annat över en miljon kronor till doktorand Mikael Ruotsi, Uppsala universitet, till projektet *Den svenska tryck- och yttrandefrihetsregleringen – en hållbarhetsanalys*. Syftet är att undersöka hur den svenska tryck- och yttrandefrihetsregleringen kan förenas med Sveriges internationella åtaganden. Undersökningen syftar bland annat till att åskådliggöra de konflikter som finns mellan den nationella regleringen och de krav som följer av de internationella åtagandena.

Närmare 500 000 kronor beviljades professor Eleonor Kristoffersson, Örebro universitet, till forskningen

Del av diplom till Söderbergiska priset i ekonomi 2015. Konstnär Pontus Ljungberg.

om *Skatterättsligt ställföreträdaransvar – en komparativ studie*. Ställföreträdaransvaret innebär att bolags legala eller faktiska ställföreträdare, till exempel styrelseledamöterna blir ansvariga för att betala bolagets skatter. När ett ▶

STYRELSE

Tomas Söderberg, fil.dr h.c., ordförande, Källered
Richard Arvidsson, prof., vice ordförande, Lidingö
Peter Söderberg, fil.kand., ledamot, Göteborg
Maria Söderberg, civ.ek., ledamot, Stockholm

Wanja Söderberg, teol.stud., suppleant, Marstrand
Anna Söderberg, fil.kand., suppleant, Stockholm
Elisabet Söderberg, fil.dr, suppleant, Stockholm
Torsten Söderberg, produktutv., suppleant, Sätila

KANSLI

Marianne Raidna Lunde, kanslichef
Charlotta Lindgren, amanuens

VETENSKAPLIGA RÅDGIVARE

Harry Flam, professor em. i internationell ekonomi, Stockholms universitet, ledamot av Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien
Claes-Robert Julander, professor em. i företagsekonomi, Handelshögskolan i Stockholm, ledamot av Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, f.d. rektor
Gustaf Lindencrona, professor em. i finansrätt, Stockholms universitet, ledamot av Kungl. Vetenskapsakademien, f.d. rektor
Bo Ralph, professor em. i nordiska språk, Göteborgs universitet, ledamot av Svenska Akademien
Hans Wigzell, professor em. i medicin, Karolinska institutet, ledamot av Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, ledamot av Kungl. Vetenskapsakademien, f.d. rektor

STIFTELSENS REVISOR

Thomas Thiel, auktoriserad revisor, KPMG AB

► bolag kommer på obestånd aktualiseras oftast ställföreträdaransvaret och för att skydda sig försätts bolaget i konkurs. Reglerna om ställföreträdaransvar har kritiserats för att de leder till att potentiellt livsdugliga bolag avvecklas. Projektets syfte är bland annat att internationellt jämföra regleringen för att finna en lösning som både tillgodoser det allmännas intresse av att skatten faktiskt betalas in och lindrar problemet med att livsdugliga företag avvecklas i förtid.

Övrigt. Bland anslagen inom ämnesområdet övrigt har stiftelsen beviljat fil.dr Åsa Warnqvist, Svenska Barnboksinstitutet, 500 000 kronor för projektet *Den svenska barn- och ungdomslitteraturens historia*. Sverige saknar en modernt orienterad och brett upplagd barnlitteraturhistoria. Projektet initierades 2007, i samarbete med forskare vid Stockholms univer-

sitet och Uppsala universitet, för att skriva ny barnlitteraturhistoria. Det syftar till att ge en helt ny historisk framställning av barn- och ungdomslitteraturen cirka 1300–2010, där fokus ligger på att beskriva denna litteraturens omfattning, förvandlingar, funktion och betydelse genom århundradena.

Professor Jan Hampf, Särö Kulturarv, har beviljats ett fortsättningsanslag på 300 000 kronor för *Digitalisering av Särö Kulturarv från databas till virtuellt museum, del II*. Projektet är en vidareutveckling av tidigare genomförda grundläggande förändringar för att utveckla Särö Kulturarvs databas så att den uppfyller ställda krav från allmänhet, forskare, EU med flera avseende till exempel kvalitet och tillgänglighet. Ett grundläggande krav är att anpassa det virtuella museet för att kunna nås med mobiler och surfplattor.

Priser. Röhsska museet utdelade i november *Torsten och Wanja Söderbergs nordiska pris i design och konsthantverk*. Det är tradition att årligen hålla prisceremonin den 4 november, som var donatorn Torsten Söderbergs födelsedag. Priset gick 2015 till den finske designern Ilkka Suppanen som sedan 1990-talet formgivit ett stort antal möbler, armaturer och andra produkter för finska och internationella producenter, se även sidan 12.

Det Söderbergiska priset inom ekonomiska vetenskaper utdelades 2015 gemensamt med Ragnar Söderbergs stiftelse. Två pristagare från Handelshögskolan i Stockholm, Tore Ellingsen och Magnus Johannesson mottog priset för sina insatser inom området beteendekonometri, se även sidan 13.

Vad gäller övriga anslag hänvisas till anslagslistan i slutet av denna årskrift. Några av anslagen presenteras även närmare i skriften. ■

Stiftelsens donatorer

Torsten Söderberg grundade år 1960, tillsammans med sin hustru Wanja, Torsten Söderbergs Stiftelse.

Torsten och Wanja Söderberg var båda födda i Stockholm, 1894 respektive 1899. Torsten var äldste son till Olof A. Söderberg. Denne var chef för familjeföretaget Söderberg & Haak, Sveriges största järngrossist. Han var bland annat även en grundarna av Handelshögskolan i Stockholm, norsk generalkonsul, disponent för Stora Kopparberg och hade en lång rad uppdrag i det offentliga och i näringslivet. Torstens mor Ottilia var dotter till Peder Herzog från Hessen, en fattig judisk bokbindare som 1859 kom till Stockholm. I Sverige blev han framgångsrik och grundade det så småningom stora bokbinderi- och boktryckeriföretaget P. Herzog & Söner. Wanjans far var överstelöjtnanten Iwan T. Aminoff, som gjorde sig känd som författare av främst krigs- och äventyrsböcker, men som också var pionjär inom science fiction- och kriminalgenren (signaturen Radscha). Modern hette Olga, född Wallerstedt, dotter till en handlande i Karlstad.

När Torsten var 32 år gammal flyttade makarna till Göteborg. Torsten, som vid det laget

suttit i styrelsen för Söderberg & Haak i nio år och varit vice vd i fem år, fick förtroendet av sin far att tillträda befattningen som chef för företagets omfattande Göteborgsverksamhet. Hans uppdrag var att, efter en släktings oansvariga hantering av företagets pengar, reda upp affärerna och återupprätta förtroendet för verksamheten. Torsten var reservofficer och jur.kand. med fullgjord tingstjänstgöring.

Makarna Söderberg blev staden trogna fram till Torstens bortgång. Han kom att stärka Söderberg & Haaks verksamhet där genom företagsförvärv och kontinuerlig sortimentsutveckling. Han fick sitt eget pastorat att sköta, medan han som ägare i paritet med sin yngre bror Ragnar behöll sitt övergripande inflytande i familjeföretaget. Torsten blev en känd och uppskattad person i affärlivet och var bland annat ordförande i Göteborgs Köpmansförening, vice ordförande i Handelskammaren och ledamot av Hamnstyrelsen. Han var generalkonsul för Rumänien, aktiv i föreningslivet och var bland annat president i Göteborgs Rotaryklubb och ordförande i Børsällskapet.

År 1938 köpte makarna fastigheten Sporrred Tvärgården där de tre sönerna Olof, Tomas

och Edvard växte upp. Wanja som konverterat till katolicismen var mycket verksam inom det katolska församlingsarbetet och ordförande i det lokala Röda korset. Hon var även vice ordförande i kommunalnämnden i Källered.

Något större behov av att demonstrera sin position hade inte Torsten och Wanja Söderberg men de levde ett gott liv. Torsten var starkt engagerad i släkthistoria, företagshistoria och bibliografi. Han delade även intresset för kultur och konst med sin hustru. Torsten Söderberg var under tio år ordförande för Föreningen Röhsska konstslöjdmuseets vänner och satt i styrelsen för Röhsska konstslöjdmuseet. Makarna hyste en stark medkänsla med de drabbade grannfolken under andra världskriget och sju finska krigsbarn togs emot i Sporrred Tvärgården. Även en familj av dansk-judisk börd, familjen Langebaek, fick bo i familjens våning på Göteborgsgatan i Göteborg.

Då Torsten Söderberg mot slutet av sitt liv blev långvarigt sjuk, företräddes han i diskussionerna om stiftelsebildningen huvudsakligen av sin hustru Wanja. I denna deltog även deras barn Olof, Tomas och Edvard aktivt. ■

Foto Thomas Wyreson.

Sveriges äldsta konst- och arkitekturbibliotek

FREDRIC BEDOIRE

Den svenska konstakademiens bibliotek har kunnat bibehållas intakt tack vare att akademien har verkat kontinuerligt sedan grundandet 1735, till skillnad från motsvarigheten i flera andra europeiska länder, där krig och revolutioner har medfört avbrott i verksamheten. Detta gör samlingen unik som studie- och undervisningsbibliotek för en konstakademis ledamöter och elever under 1700-talet och tidigt 1800-tal. Benämningen 1806 års bibliotek härrör från att boksamlingen katalogiserades och numrerades detta år.

Samlingen rymmer cirka 1200 verk med rariteter som den första franska upplagan av *Palladio* 1650, första upplagan av det rikt illustrerade verket Ludwig Gottfried: *Historia Antipodum oder Neue Welt* (1631), första upplagan av Piranesis verk, den första franska utgåvan av Dürers anatomilära för konstnärer (1557) etc. Biblioteket är synnerligen väl hopsamlat under den

gustavianska guldåldern och visar den internationella nivå som akademiens undervisning och verksamhet stod på.

Upphovsmän bakom samlingen är akademiens preses arkitekten Carl Fredrik Adelcrantz, dess förste arkitekturprofessor Olof Tempelman, den berömde landskapsarkitekten Fredrik Magnus Piper och interiörkonstnären Louis Masreliez; åtskilliga verk bär arkitekten Göran Josuae Adelcrantz namnteckning från tiden före 1739. Hälften av folianterna är unika i svensk bibliotekskontext. Till skillnad från detta bibliotek har de flesta utländska samlingar med äldre konst- och arkitekturlitteratur skapats först under sent 1800-tal och 1900-talet i takt med att konst- och arkitekturhistoria utvecklats som akademisk disciplin.

Denna boksamling, som lyser i hyllorna med vackra skinnband från 1700-talet, har med medel från Tor-

sten och Ragnar Söderbergs Stiftelser åren 2001 och 2007 kunnat konserveras och inrymmas i ett mycket väl utformat rum med de krav som ett raritetsbibliotek ställer efter ritningar av den framstående möbelkonstnären och akademiledamoten Åke Axelson. År 2015 har Torsten Söderbergs Stiftelse beviljat medel till att genomföra en vetenskapligt upplagd *catalogue raisonné* på engelska i syfte att föra fram ny kunskap om samlingen såväl inom som utom landet. Hittills har biblioteket i det närmaste varit okänt även för en svensk publik. Katalogen ska under 2018 presenteras i en vacker, väl illustrerad publikation. ■

PROJEKT: Vetenskaplig katalogisering och analys av unikt 1700-talsbibliotek.

ORGANISATION: Kungl. Akademien för de fria konsterna.

PROJEKTANSVARIG: Susanna Slöör, ständig sekr.

ANSLAG: 2015.

Hur upplever vi kroppen som vår egen?

HENRIK EHRSSON

Böj huvudet framåt och titta ner på din kropp. Du ser två armar, två ben, en mage och en bröstorg. Men hur förstår egentligen hjärnan att denna kropp är din egen?

Detta är en fundamental frågeställning eftersom upplevelsen av att kroppen är en del av jaget och är grundläggande för vårt självmedvetande. Forskarna vet idag mycket lite om hur hjärnan skapar den medvetna kroppsupplevelsen. Detta är bekymmersamt eftersom många allvarliga sjukdomstillstånd är associerade med förändringar i kropps- och jaguppfattning, så som schizofreni, ätstörningar och hjärninfarkt. Det är viktigt med ny kunskap på detta område för att förstå de underliggande sjukdomsmekanismerna och för att utveckla nya behandlingsstrategier och diagnostiska metoder.

Torsten Söderbergs Stiftelse har under flera år stött vår banbrytande forskning kring frågan hur hjärnan skapar upplevelsen av kroppen som sin egen. För att besvara denna fråga används de mest avancerande hjärnabbildningsteknikerna tillsammans

med kroppsliga varseblivningsillusioner. Exempelvis används virtual reality-tekniker och »känslvillor« för att studera hur en person kan uppleva att hon eller han befinner sig utanför sin riktiga kropp och kan uppfatta en proteshand som sin egen. Forskargruppen kartlägger sedan de förändringar i hjärnbarkens aktivitet som uppstår då kroppsupplevelsen förändras för att förstå de underliggande hjärnbarksmekanismerna. Med magnetisk stimulering störs sedan informationsbearbetningen i dessa områden i hjärnbarken, vilket gör att man kan se vad som är orsak och verkan i hjärnan då vi varseblir vår kropp.

De senaste resultaten visar att upplevelsen av en hel kropp som sin egen skapas av två parallella hjärnbarksmekanismerna. Signaler från synen, känslan och muskelsinnet integreras i särskilda områden i framlo-

ben och hjässlobens associationsbark för att skapa upplevelsen av en enda sammanhängande kropp samtidigt som processer i tinningloben genererar signaler om var denna kropp befinner sig i rummet. I projektet har vi också gått vidare och försöker påvisa att denna hjärnans inre representation av kroppen påverkar vårt minne av händelser – en av våra viktigaste högre kognitiva funktioner.

PROJEKT

Hur upplever vi kroppen som vår egen? Forskning om hjärnbarksmekanismerna.

LÄROSÄTE

Karolinska Institutet.

PROJEKTANSVARIG

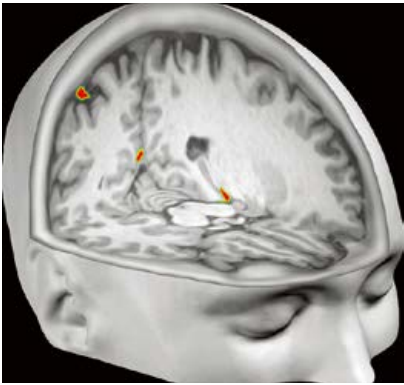
Prof. Henrik Ehrsson
Institutionen för neurovetenskap.

ANSLAG

2009, 2013, 2015.

Henrik Ehrsson. Foto Sune Fridell.

Ovan: Hjärnregioner där forskarna kan se deltagarnas nervcellsaktivitet kopplad till upplevelsen av var den egna kroppen befinner sig i rummet. Foto/illustration av Malin Björnsdotter och Arvid Guterstam.

T.v.: Zakaryah Abdulkarim visar hur man skapar en illusion av osynlighet. Försökspersonen bär virtual reality-glasögon som är kopplade till två kameror. Försöksledaren använder två borstar för att samtidigt beröra försökspersonens kropp och tomrummet under kamerorna på motsvarande sätt, vilket utlöser en helkroppstillusion av att ha en osynlig kropp på en annan plats än den verkliga kroppen (skuggfigur). Fotomontage. Foto Staffan Larsson.

Utanförkroppenillusionen i en magnetkamera. Försökspersonen upplever en främlings kropp (närmast på golvet) som sin egen medan den riktiga kroppen som syns ligger på MR-kamerans brits upplevs tillhöra en annan. Foto Arvid Guterstam.

Hypotesen som redan stöds av nya resultat är att händelseminnet kräver att vi har en fungerande uppfattning av den egna kroppen och att denna direkt påverkar minnesinlagring och hågkomst. Sammanfattningsvis kommer resultaten från projektet på ett banbrytande sätt att beskriva de mekanismer i hjärnbarken som ligger till grund för helkroppsupplevelsen

i rummet och även påvisa att denna varseblivning påverkar vårt händelseminne.

Det långsiktiga målet med forskningen är att ta fram en neurofysiologisk modell av den kroppsliga jag-uppfattningen. Detta är viktigt inte bara för ny forskning inom psykiatri och neurologi, utan också för nya tekniska applikationer som bygger på

principen att projicera jag-upplevelsen på konstgjorda kroppsdelar. En ny typ av överarmsprotes som känns precis som en riktig hand, datorgenererade virtuella kroppar som en totalförklarad person kan lära sig styra och uppleva som del av sig själv samt nya metoder att styra människoliknande robotar genom en illusion där man »blir roboten«. ■

TIDIGARE BEVILJAT ANSLAG – VAD HAR HÄNT?

Nya celler i gamla hjärtan

JONAS FRISÉN

Jonas Frisé innehar sedan 2013 Torsten Söderbergs akademiprofessur i medicin. Professuren ska främja internationellt ledande forskning och uppgår till sammanlagt tio miljoner kronor fördelat på fem år.

I forskargruppen arbetar vi med att studera cellnybildning i vuxna organ. Stamceller är omogna celler med förmåga att ge upphov till olika specialiserade celler, som hud- eller nervceller. En viktig komponent vid många sjukdomar är förlust av celler, till exempel nervcells förlust vid Alzheimers sjukdom eller förlust av hjärtmuskelceller vid hjärtinfarkt, därför är det viktigt att förstå hur

kroppen kan bilda nya celler. Denna nybildning studeras med hjälp av en egenutvecklad kol-14-metod där cellerna dateras.

I en studie publicerad i tidskriften *Cell* under 2015 rapporterade vi att hjärtmuskelceller kan nybildas, men att nybildningen i huvudsak sker under de första tio levnadsåren. Att hjärtat växer sig större under uppväxten beror enligt studien på att hjärtmuskelcellerna ökar i storlek, men de blir inte fler. Hjärtmuskelceller nybildas endast i liten skala. Även under ett långt liv ersätts bara fyra av tio hjärtmuskelceller när andra celltyper byts ut snabbare. Hjärtmuskeln omformas under hela livet och studien ger stöd för att det finns potential att stimulera återbildning av förlorad hjärtvävnad.

För att studera nybildning av celler i hjärtat hos människa använde vi oss av en kombination av metoder, bland annat mätning av

den radioaktiva isotopen kol-14. Metoden utnyttjar det faktum att halterna av kol-14 steg kraftigt i atmosfären under 1950- och 60-talet, när många atombomber provsprängdes. Därefter har nivåerna av kol-14 sakta sjunkit. Celler som bildats på senare tid har därför lägre nivåer än de som bildades vid den tiden. Genom att mäta kol-14 i cellernas DNA kunde vi räkna ut hur gamla cellerna är. ■

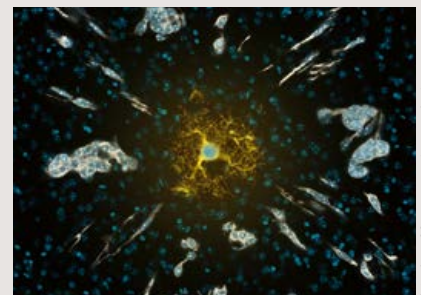

Foto: Jens Magnusson (se omslag).

DEN SVENSKA CYPERNEXPEDITIONEN

PETER M. FISCHER

Under flera år har Torsten Söderbergs Stiftelse finansierat seniorprofessor Peter M. Fischers professur vid Göteborgs universitet och de svenska arkeologiska utgrävningarna på Cypern.

Peter M. Fischer. Foto privat.

Redan på 1920-talet började svenska arkeologer under ledning av professor Einar Gjerstad (Lund) att undersöka Cyperns fascinerande historia. Gjerstad antog att denna ö som är centralt belägen i östra Medelhavet måste ha haft en stor betydelse i samband med internationella kontakter under framför allt brons- och järnålder, det vill säga cirka 2500–700 f.Kr. För att finansiera utgrävningsprojektet som blev det största arkeologiska projektet någonsin på Cypern bildades den Svenska Cypernkommittén med kronprins Gustaf (VI) Adolf som ordförande. Privata donatorer, men även statliga medel, stod för expeditionens kostnader. Fynden blev överväldigande och kan idag beskådas på Medelhavsmuseet i Stockholm, som har den mest betydande samlingen av cypriska föremål utanför Cypern.

Den svenska expeditionen fortsatte sedan under professor Paul Åströms (Göteborg) ledning. Efter dennes bortgång 2008 tog professor Peter M. Fischer, 2010, över projektet som initialt finansierades av både Torsten och Ragnar Söderbergs stiftelser, men från och med 2013 enbart av Torsten Söderbergs Stiftelse. Detta gäller även professuren i cyprisk arkeologi vid Göteborgs universitet som Peter M. Fischer innehar sedan 2011.

De aktuella grävningarna pågår på Hala Sultan Tekke, en stor förhistorisk stad i närheten av Cyperns internationella flygplats, Larnaka. Syftet med projektet är att kartlägga invånarnas internationella kontakter, att kartera stadens totala yta och att finna och skydda ett gravfält. Staden är minst 25 hektar stor (fynd på ytan, provgrävningar), men förmodligen

mycket större, vilket gör den till en av de största städerna i medelhavsområdet under bronsåldern. Stadens blomstringstid inföll under 13:e och 12:e århundradet f.Kr., det vill säga utgången av bronsåldern. Bronsåldern har sedan länge betecknats som »den gyllene epoken« i mänsklighetens förhistoria. Utgrävningarna underbygger detta påstående på ett konkret sätt: expeditionen fann föremål från i stort sett hela nuvarande Europa, Anatolien, Levanten, Egypten och Mesopotamien. Dessa fynd styrker att denna period var den första »internationella« perioden i mänsklighetens historia. Det har även konstaterats att koppardelen i bronsföremål som har hittats i Sverige omkring 1500 f.Kr. kommer från Cypern, det vill säga långt innan de svenska koppargruvorna togs i bruk.

Resultaten från tre undersökningar med georadar och en magnetometer har framgångsrikt väglett valet av utgrävningsområdena. Dessa geofysikaliska metoder visade oss antika lämningar av sten, så som husgrunder, eller gropar, till exempel gravar, ner till två meter från ytan vilket effektiviserade grävningarna. Under projektets gång fann vi en

Ovan: Sigill av hematit, »blodsten«, från Syrien, cirka 1400 f.Kr. Sigillet är 1,8 centimeter långt och har en diameter på 0,6 centimeter. Foto och illustration Teresa Bürge. Till vänster: Grävning i palatskomplexet under 2015. Foto Peter M. Fischer.

50x70 meter stor byggnad via georadar. Anläggningen fick arbetsnamnet »palatskomplex«. Under de senaste två åren har delar av detta jättekomples från omkring 1200 f.Kr. frilagts. Vi fann bland annat en försvarsanläggning med vapen och en installation för purpurfärgning av tyger. Dessa tyger var under denna tid bland det mest värdefulla man kunde äga – de överträffade även ädla metaller i värdet. Andra fynd härrör från Egypten, Främre Orienten, Kreta, Grekland och Italien. Det förekommer även fynd av den intensivt blå ädelstenen *lapis lazuli* som importerades

des långväga från Afghanistan. I ett område utanför den östra delen av staden upptäckte vi med georadar och magnetometer över 80 »gropar«. Dessa antas vara gravar eller brunnar. Under de närmaste åren kommer projektet att koncentreras till friläggningen av palatset, undersökningen av gravfältet och kartläggningen av stadens totala yta. ■

PROJEKT: Den Svenska Cypernexpeditionen: ett palatskomplex från 1200 f.Kr.
LÄROSÄTE: Göteborgs universitet.
PROJEKTANSVARIG: Seniorprofessor Peter M. Fischer.
ANSLAG: 2009, 2011–2015.

Överst: Skarabé av fajans, 19:e egyptiska dynastin, cirka 1200 f.Kr. Längd 1,6 cm, bredd 1,1 cm, höjd 0,7 cm. Foto Peter M. Fischer.

Ovan: Dekorerad tjur av keramik, lokalt tillverkad, cirka 1300 f.Kr. Längd 15 cm, höjd 10 cm. Foto och illustration Teresa Bürge.

Till höger: Stort dekorerat keramiskt kärl för vin och vatten, lokalt tillverkat, cirka 1200 f.Kr. Höjd 42 cm, max. diameter 45 cm. Illustration Al Bataineh.

Marknadsdynamiska mönster – ett doktorandprogram

HANS KJELLBERG

Även om marknader under vissa förhållanden kan vara effektiva mekanismer för resursfördelning handlar deras vidare betydelse om att generera förändring och driva utveckling. När det sker förändras också marknaderna, till exempel genom nya erbjudanden, nya aktörer, nya konkur-

rensmetoder. Men kunskapen om hur marknader förändras är grund jämfört med kunskapen om deras statiska funktion. Programmets syfte är därför att identifiera, beskriva och förklara olika typer av marknadsförändring genom fallstudier av marknader som genomgår eller har genomgått stora

omvandlingar. Detta är teoretiskt viktigt men också relevant för innovatörers och etablerade aktörers strategier på marknader märkta av osäkerhet och förändring.

I ett första steg rekryteras doktorander för två delstudier: *Avregleringen av det amerikanska passagerarflyget och Framväxten av delandets ekonomi*. Flygets avreglering 1978 var den första stora marknadsavregleringen i modern tid. Den fick ibland oväntade konsekvenser och gav upphov till flera marknadsinnovationer, till exempel lojalitetsprogram och lågkostnadsflyg. Fallets historiska karaktär ger möjlighet att förstå den långsiktiga dynamiken i marknadsomvandlingar. Framväxten av delandets ekonomi är istället en nu pågående förändring där entreprenörer som Uber och AirBnB utnyttjar ny teknik för att utmana etablerade arbetssätt på olika marknader. Fallet kan på så vis generera ny kunskap om dynamiken i omvandlingar med inslag av kreativ destruktion och konkurrens mellan olika marknadsformer. ■

Handelshögskolan i Stockholm. Foto Lasse Lychnell.

PROJEKT: Marknadsdynamiska mönster – ett doktorandprojekt.

LÄROSÄTE: Handelshögskolan i Stockholm.

PROJEKTANSVARIG: Professor Hans Kjellberg.

ANSLAG: 2015.

TIDIGARE BEVILJAT ANSLAG – VAD HAR HÄNT?

Medicineringens ideal och praktik

ÅSA ALFTBERG

Äldre personer använder idag många läkemedel, samtidigt som det talas om risker för fel- och övermedicinering och bristande följsamhet. Vad är det som gör att det ofta är skillnad

mellan läkarens ordination och hur läkemedlen hanteras av personen som använder dem?

I mitt forskningsprojekt som är en studie av äldre människors bruk av läkemedel, har jag utgått från att mediciner inte enbart har biologiska effekter, de medför också sociala och kulturella konsekvenser för människors dagliga liv. Genom intervjuer med äldre personer har jag undersökt

vilken betydelse läkemedlen har för dem och hur medicineringen går till.

Läkemedel har förmåga att förebygga och bota men samtidigt uppfattas de som farliga och riskfyllda. Därför vänds uppmärksamheten mot kroppsliga symptom och känningar utöver det vanliga, till exempel biverkningar. Det kan ibland leda till att individen tvingas ta ställning till vad han eller hon ska följa

Tänk att vara gift i ett land och rättslig förälder till de gemensamma barnen. I ett annat land betraktas du däremot som promiskuös brottsling, utan make eller barn. Har mänskliga rättigheter inget att sätta emot?

Fri rörlighet inom Europa – ej för samkönade par?

LAIMA VAIGÉ
OCH MAARIT JÄNTERÄ-JAREBORG

Laima Vaigé. Foto © DELFI, T. Vinickas.

Att göra bruk av EU:s fria rörlighet torde vara uteslutet så länge som sådana här skillnader riskerar att slå sönder familjelivet. Från ett tabulagt ämne har homofobi utvecklats till en juridisk och diplomatisk stridsfråga.

Homosexuella handlingar var straffbelagda i Sverige fram till 1944

PROJEKT: Erkännande av samkönade äktenskap och partnerskap över landsgränserna.

LÄROSÄTE: Uppsala universitet.

PROJEKTANSVARIG: Prof. Maarit Jänterä-Jareborg.

ANSLAG: 2015.

och homosexualitet klassificerad som sjukdom ända till 1979. Successivt har homosexualitet och samkönade parrelationer kommit att helt omprövas i Sverige och flertalet andra länder i Europa. Det enda som skiljer en samkönad parrelation från en olikkönad är den älskades kön, har det resonerats.

Äktenskapsinstitutet i Sverige är sedan 2009 könsneutralt och samkönade par har av lagen fastställt rätt till föräldraskap på samma villkor som gäller för olikkönade par. Sverige intar, liksom de övriga nordiska länderna, en tätposition vad gäller det rättsliga skyddet för sexuella minoriteter. Många andra västeuropeiska länder har följt efter, antingen genom rättsinstitutet registrerat partnerskap eller genom att samkönade personer kan ingå äktenskap och bli föräldrar på samma villkor som olikkönade par. Utvecklingen går i annan inriktning

inom Sveriges närområde, Östersjöområdet, i länder såsom Litauen, Lettland, Polen och Ryssland. Inom EU-samarbetet medför detta problem. Polen, Litauen och Lettland har motsatt sig varje försök från unionens sida att behandla samkönade par på samma villkor som olikkönade par, med hänvisning till grundläggande religiösa värderingar och skyddet för den traditionella familjen och landets kultur.

Mot bakgrund av hur religionen och rätten samverkar studerar Laima Vaigé i sitt doktorandprojekt *Cross-Border Recognition of Same-sex Marriages and Partnerships – The Impact of Europeanization of Law* de utmaningar som EU-lagstiftaren möter. Projektet analyserar olika sätt att med den internationella privaträtten som verktyg kunna sammanjämka de olika synsätten och på det sättet bidra till EU:s vision om ett gemensamt europeiskt område för frihet, säkerhet och rättvisa. ■

och handla efter: upplevelsen av den egna kroppen eller den medicinska ordinationen.

Men att mediciner uppfattas som farliga motverkas delvis av de rutiner som skapas kring läkemedlen. När medicinerna blir del av vardagens vanor och rutiner framträder de också som vanliga ting, som vilka föremål som helst som ska hanteras dagligen. Det innebär att när rutiner av olika

anledningar ändras, så frångås ordinationen. Till exempel kan ett besök hos frisören eller sjukgymnasten vid det klockslag när läkemedlet brukar intas påverka möjligheten till att vilja eller kunna ta sin medicin.

Resultatet visar på så sätt en ambivalens i individens förhållningssätt gentemot läkemedlen; en ständigt pågående balansgång mellan medicinen som vana eller fara. ■

Foto Åsa Alftberg.

PROJEKT: Medicineringens ideal och praktik. En etnologisk studie av äldre människors bruk av läkemedel.

LÄROSÄTE: Lunds universitet.

PROJEKTANSVARIG: Fil.dr Åsa Alftberg.

ANSLAG: 2012.

Torsten och Wanja Söderbergs pris

Den finske designern Ilkka Suppanen tilldelades 2015 års pris, på en miljon svenska kronor, för formgivning som »präglas av tid och tanke«. Torsten och Wanja Söderbergs nordiska pris i design och konsthantverk är ett av de största i världen.

Priset delades ut av Röhsska museet vid en högtidlighet den 4 november 2015 på Göteborgs universitet. »Ilkka Suppanens utveckling från hyllad produktformgivare och pedagog till ideologisk designstrateg och visionär är beundransvärd« menar prisnämndens ordförande Tom Hedqvist.

Prisnämndens motivering: »Suppanens formgivning präglas av tid och tanke. Tid att tänka tanken. Med tillit och humanistisk blick sätter han innehållet före ytan och människan före formen. I Ilkka Suppanens värld

görs det komplicerade enkelt och det enkla stort.«

Suppanen studerade arkitektur vid Tekniska högskolan i Helsingfors och inredningsarkitektur och möbeldesign vid University of Art and Design (Aalto University). Några år efter avslutande designstudier vid Rietveld Academy i Amsterdam grundade han 1995 *Studio Suppanen* där han nu arbetar med internationella kunder så som Artek, Axis, Cappellini, Ferle, Leucos, Lucente, Nokia, Zanotta och Marimekko.

Hållbarhet har en stor betydelse i det kreativa arbetet hos Studio Suppanen, till exempel Tikau Light-kollektionen, där Ilkka och hans designteam forskar efter nya sätt att få bomull att växa hållbart. Suppanen är också initiativtagare till *Club of Helsinki*, ett internationellt nätverk av designers, företagare, akademiker och politiker med inriktning på global hållbarhet.

Mellan den 5 november 2015 och 10 januari 2016 visade Röhsska museet en utställning av och med årets pristagare. ■

TIDIGARE MOTTAGARE AV TORSTEN OCH WANJA SÖDERBERGS PRIS

Ann-Sofie Back (2014), Hjalti Karlsson (2013), Sigurd Bronger (2012), Henrik Vibskov (2011), Front (2010), Harri Koskinen (2009), Steinunn Sigurðardóttir (2008), Norway Says (2007), Ole Jensen (2006), Gruppen bakom Volvo Your Concept Car (2005), Janna Syvänoja (2004), Sigurður Gústafsson (2003), H.C. Ericsson (2002), Björn Dahlström (2001), Peter Opsvik (2000), Nordiska kritiker (1999), Louise Sass (1998), Mats Theselius (1997), Brita Flander (1996), Liv Blåvarp (1995), Jane Reumert (1994).

Överst från vänster: Pam Fredman, rektor Göteborgs universitet; Ilkka Suppanen; Tomas Söderberg, ordförande Torsten Söderbergs Stiftelse; Tom Hedqvist, prisnämndens ordförande och f.d. museichef Rösska museet. Foto Mikael Lammgård, Röhsska museet.

Till vänster: Tikau lamps, Tikau; Watch, Manzoni; Kaasa fireplace, Iittala. Foto Studio Suppanen.

Tore Ellingsen och Magnus Johannesson. Foto Markus Marcetic.

Söderbergiska priset i ekonomi

Professorerna Tore Ellingsen och Magnus Johannesson, båda vid Handelshögskolan i Stockholm, tilldelades det Söderbergiska priset i ekonomi 2015 för sina arbeten inom beteendekonomi.

Beteendekonomi är ett relativt nytt forskningsområde i gränslandet mellan nationalekonomi och psykologi. Ellingsen och Johannesson är ledande forskare inom området. Deras forskning omfattar såväl rent teoretiska bidrag som empiriska studier baserade på kontrollerade experiment. De har i en rad gemensamma studier visat att den traditionella ekonomiska teorins antaganden om »den ekonomiska människan« i många fall behöver kompletteras med icke-monetära drivkrafter som osjälviskhet, rättvisa och socialt anseende.

Utöver sina gemensamma beteendekonomiska arbeten har de också lämnat viktiga forskningsbidrag

inom andra områden. Ellingsen har bland annat använt spelteori för att analysera förhandlingar, kommunikation, kontraktsförhållanden och samhällsorganisation. Johannesson har en omfattande produktion inom området hälsoekonomi och under senare år har han gjort pionjärsatser när det gäller forskningen om hur ekonomiskt beteende påverkas av genetiska faktorer.

Priset på en miljon kronor utdelades gemensamt med Ragnar Söderbergs stiftelse vid en ceremoni på Kungl. Vetenskapsakademien den 26 maj 2015. Diplomen gjordes av konstnär Pontus Ljungberg och kalligraf Anders Thorsander. ■

TIDIGARE MOTTAGARE AV SÖDERBERGSKA PRISET

Leif Groop* (2014), Maarit Jänträ-Jareborg (2013), Christopher Gillberg* (2012), Bertil Holmlund (2011), Lars Klarekog* (2010), Lennart Pålsson (2009), Felix Mitelman* (2008), Per Krusell (2007), Catharina Svanborg och Lars Björck* (2006), Nils Jareborg och Jan Ramberg (2005), Anita Aperia* (2004), Lars Calmfors (2003), Hans G. Boman* (2002), Per Henrik Lindblom (2001), Anders Björklund och Olle Lindvall* (2000), Jörgen W. Weibull (1999), Jan-Åke Gustafsson* (1998), Anders Agell (1997), Björn Dahlbäck* (1996), Torsten Persson (1995), Jan Holmgren och Ann-Mari Svennerholm* (1994), Bertil Bengtsson (1993), Per Ingvar Brånemark* (1992), Lars E. O. Svensson (1991), Per Björntorp* (1990), Kurt Grönfors (1989), Nils G. Kock* (1988), Assar Lindbeck (1987), Rolf Luft* (1986). * Medicin, övriga avser ekonomi/rättsvetenskap.

Tillfället gör brottslingen – teorin bakom effektiv brottsprevention belönades

Kriminologerna Ronald V. Clarke och Patricia Mayhew från Storbritannien tilldelades Stockholmspriset i kriminologi 2015.

Enligt juryns motivering har Ronald V. Clarke och Patricia Mayhews arbete på ett unikt sätt bidragit till en förändring av brottsförebyggande strategier över hela världen och satt fokus på vad som kännetecknar de situationer där brott ofta begås.

Deras arbete har även bidragit till den snabba utvecklingen och tillämpningen av så kallad »situationell brottsprevention« inom både offentlig och privat sektor. Clarke och Mayhew har visat att brottsförebyggande åtgärder ofta kan vara ganska enkla och ändå mycket effektiva. Det är inte bara sociala och psykologiska faktorer som får människor att begå eller avstå från brott, utan även den fysiska utformningen av miljön. Karaktären på gatumiljö och byggnader, eller tillgängligheten till värdefulla föremål, kan påverka sannolikheten för att ett brott begås.

Priset delades ut i juni 2015 i Stockholms stadshus vid en ceremoni i anslutning till Stockholm Criminology Symposium, arrangerat av Brottsförebyggande rådet.

Om priset

Stockholmspriset i kriminologi är ett internationellt pris och delas ut för enastående prestationer inom kriminologisk forskning och tillämpning av forskningsresultat för att minska brottsligheten och främja mänskliga rättigheter. Priset, på en miljon svenska kronor, delas ut sedan 2006.

Torsten Söderbergs Stiftelse bildade år 2012 tillsammans med svenska staten Stiftelsen för Stockholmspriset i kriminologi som står bakom priset. ■

Ronald V. Clarke, justitieminister Morgan Johansson, Patricia Mayhew och inrikesminister Anders Ygeman. Foto Pernille Tofté.

Anslag 2015

MEDICIN

- Dumanski, Jan; professor
Uppsala universitet
»Orsakar förlust av kromosom Y hos män cancer och Alzheimers sjukdom?«
2 000 000 kronor
- Ehrsson, Henrik; professor
Karolinska Institutet
»Hur upplever vi kroppen som vår egen? Forskning om hjärnbarksmekanismer«
4 000 000 kronor
- Hansson, Göran K.; ständigt sekreterare, professor
Kungl. Vetenskapsakademien
»Torsten Söderbergs akademiprofessur i medicin 2016«
10 296 000 kronor
- Hesslow, Germund; professor
Lunds universitet
»Associativ inlärning och timing i lillhjärnan«
3 000 000 kronor
- Karpman, Diana; professor
Lunds universitet
»Studier av patogenetiska mekanismer ledande till nya behandlingsalternativ vid njursjukdomar«
2 000 000 kronor
- Maeurer, Markus; professor
Karolinska Institutet
»Personlig specifik cellterapi för patienter med glioblastoma och bukspottskörtelcancer«
2 000 000 kronor
- Mallard, Carina; professor
Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien
»Immunsystemets roll vid hjärnskada hos nyfödda: Molekylära mekanismer och nya mål för behandling«
2 000 000 kronor
- Ohlsson, Claes; professor
Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien
»En ny mekanism för reglering av kroppsvikt«
2 000 000 kronor
- Pernow, John; professor
Karolinska Institutet
»Molekylära mekanismer och ny behandling av hjärtkärlkomplikationer vid diabetes«
1 000 000 kronor
- Syvänen, Stina; docent
Uppsala universitet
»Förbättrad PET-diagnostik vid Alzheimers sjukdom«
427 850 kronor
- Zierath, Juleen; professor
Karolinska Institutet
»Epigenomisk kontroll och molekylär karakterisering av insulinresistens vid diabetes«
1 600 000 kronor

EKONOMI

- Agndal, Henrik; professor
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet
»Styrning av komplexa företagsrelationer«
2 099 417 kronor
- Andersson, Magnus; ek.dr
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet
»Ettapp III. Den europeiska varu- och kreditmarknaden under förindustriell tid«
570 000 kronor
- Cramér, Per; rektor, professor
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet
»Torsten och Ragnar Söderbergs forskningsprofessur vid Handelshögskolan i Göteborg«
4 000 000 kronor
- Fellman, Susanna; professor
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet
»Reglering och strategier: internationella karteller under 1900-talet«
1 798 500 kronor
- Fritz, Martin; professor emeritus
»Sveriges man i London under andra världskriget – Björn Prytz' privatarkiv«
130 000 kronor
- Hallén, Per; fil.dr
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet
»Människan och fisken. Västkustfisket och samhällsekonomi 1700–2015«
472 000 kronor
- Hasselberg, Ylva; professor
»Vetenskapens karaktär. Eli F. Heckscher 1879–1952«
180 000 kronor
- Hultin, Lotta; doktorand
Handelshögskolan i Stockholm, SIR
»Digitaliseringens påverkan på värdeskapande relationer i offentlig sektor«
1 186 200 kronor
- Kjellberg, Hans; docent
Handelshögskolan i Stockholm, SIR
»Marknadsdynamiska mönster, ett doktorandprogram«
3 770 000 kronor
- Lapidus, John; ek.dr
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet
»Nya finansieringsalternativ för centrala välfärdstjänster«
923 000 kronor
- Maican, Florin; fil.dr
Institutet för näringslivsforskning
»Konkurrens i dagligvaruhandeln«
360 000 kronor
- Nordlund Edvinsson, Therese; docent
Stockholms universitet
»Utänför styrelserummet: kvinnor, barn och familjeföretagande 1890–1950«
885 000 kronor
- Sandberg, Anna; ek.dr
Stockholms universitet
»Påverkar mansdominerade miljöer könskillnader i prestation och yrkesval?«
220 000 kronor
- Sjöholm, Carina; t.f. avdelningschef
Göteborgs Stadsmuseum
»Krona eller klave? En utställning om ekonomi, värdeskapande och pengar«
1 470 000 kronor
- Strömberg, Per; professor
Handelshögskolan i Stockholm
»Varför är lönerna i finansbranschen så höga? Orsaker och implikationer«
747 000 kronor
- Sundevall, Fia; fil.dr
Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek
»Fattigvården och valsekeln: om rösträttens ekonomiska skiktning efter 1921«
597 000 kronor

- Söderberg, Johan; fil.dr
Stockholms universitet
»Tröga priser och makroekonomiska fluktuationer«
885 000 kronor
- Ulväng, Marie; ek.dr
Uppsala universitet
»Kryddor och strumpor: Globala och perifera konsumtionsmönster 1600–1850«
123 500 kronor
- Wahlström, Gunnar; docent
Göteborgs universitet, GRI
»Extern redovisning och företagens relationer på kapitalmarknaden«
1 055 000 kronor
- Wissén, Pehr; ek.dr
Institutet för finansforskning, SIFR
»Finansiering av företag, hushåll och nationer efter krisen«
450 000 kronor

RÄTTSVETENSKAP

- Cramér, Per; rektor, professor
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet
»Torsten och Ragnar Söderbergs forskningsprofessur vid Handelshögskolan i Göteborg«
4 000 000 kronor
- Johansson, Jesper; jur.dr
Handelshögskolan i Stockholm, SIR
»Tretolvsreglerna i situationer som omfattar utomlands bosatta«
961 800 kronor
- Janterä-Jareborg, Maarit; professor
Uppsala universitet
»Erkännande av samkönade äktenskap och partnerskap över landsgränserna«
1 509 000 kronor
- Kristoffersson, Eleonor; professor
Örebro universitet
»Skatterettsligt ställföreträdansvar – en komparativ studie«
493 000 kronor
- Lernestedt, Claes; professor
Stockholms universitet
»Tillräknelighetskrav för straffrättsligt ansvar«
1 640 000 kronor
- Maunsbach, Lotta; universitetslektor
Lunds universitet
»Civilrättsliga konsekvenser av processuella överenskommelser«
865 000 kronor
- Rendahl, Pernilla; docent
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet
»Miljöskatter som verktyg för att minska kemiska kombinationseffekter«
2 799 137 kronor
- Ruotsi, Mikael; jur.kand
Uppsala universitet
»Den svenska tryck- och yttrandefrihetsregleringen – en hållbarhetsanalys«
1 004 500 kronor
- Sjöholm, Maria; jur.dr
Örebro universitet
»Kränkningar av kvinnors mänskliga rättigheter i den virtuella sfären«
846 000 kronor

Williams, Lawrence; jur.kand.
Stockholms universitet
»Definiera ägandet av immateriella tillgångar inom internprissättning«
1 640 000 kronor

ÖVRIGT

Alströmer, Anna Margaretha; journalist
Gräfsnäs trädgårdsmästari
»Min allra hjärtans käresta Margareta!
– en bok om drottning M. Leijonhufvud«
100 000 kronor

Andersson, Kent; docent
»Båtgravarna i Valsgärde«
50 000 kronor

Areskoug, Nils-Göran; biträdande professor
»Arenan för tvärdisciplinära samtal«
50 000 kronor

Bennich-Björkman, Li; professor
Uppsala universitet
»Projektsamhället: Hoten mot akademien och vad vi kan göra åt dem«
100 000 kronor

Campbell, Susanna; vd
Ratos
»Söderberg & Haak och Ratos
– en svensk företagshistoria«
250 000 kronor

Dahlström, Gunnar; fil.dr h.c.
»Martin Fritz' skrifter – en kommenterad bibliografi«
123 000 kronor

Ekerlid, Bertil; bokförläggare
Ekerlids förlag
»Vittnesmål om förintelsen«
150 000 kronor

Eliasson, Roger; ordförande
Aeroseum
»Kalla kriget ett Science Center projekt«
120 000 kronor

Fischer, Peter; professor
Göteborgs universitet,
Svenska Cypernexpeditionens vänner
»Den Svenska Cypernexpeditionen: ett palatskomplex från 1200 f.Kr.«
1 600 000 kronor

Gunneriusson Wistman, Christina; fil.dr
»Museiskapanden på det svenska konstfältet vid 1900-talets mitt«
50 000 kronor

Hadenius, Patrik; kanslichef
Forskning & Framsteg
»Utgivning av Forskning & Framsteg under 2016«
44 500 kronor

Hampf, Jan; professor
Särö kulturav
»Digitalisering av Särö Kulturav, från databas till virtuellt museum: Del II«
300 000 kronor

Hartman, Jenny; fil.dr
Lunds universitet
»Meningskapande för autism, ADHD, OCD och Tourette Syndrom«
561 390 kronor

Herjulfsson, Ritwa; fil.dr
Röhsska museet
»Röhsska museets samlingar och historia«
380 000 kronor

Husebye, Alexander; direktör
Föreningen Centrum för Näringslivshistoria
»Peder Herzog – judisk invandrare, framgångsrik entreprenör«
410 000 kronor

Håkansson, Anders; doktorand
Lunds universitet
»Den medeltida vandrande byn – sociala gårdshierarkier i Halland 1000–1300«
167 000 kronor

Håkansson, Håkan; docent
Lunds universitet
»Digitalisering av Ravensbrückarkivet vid universitetsbiblioteket i Lund«
200 000 kronor

Karlsson, Krister; förvaltningschef
Mölnåls stad/Gunnebo Slott
»Gunnebo åter till 1700-talet etapp 3, rekonstruktion av lockurnor«
100 000 kronor

Klackenberg, Dag; ordförande
De Svenska Historiedagarna
»De Svenska Historiedagarna 2016«
100 000 kronor

Krispinsson, Charlotta; fil.mag.
Stockholms universitet
»Att komma stora män nära: Porträttforskning och porträttsamlande«
95 000 kronor

Lundberg, Bror; civ.ek.
Bohusläns Försvarsmuseum
»Kongl. Bohus Läns Regemente Lane kompani 1727–1901«
20 000 kronor

Lundgren, Helena; industriantholog
»Brandstationsinventeringar 2012–2015«
256 300 kronor

Löf, Lars-Olof; f.d. 1:e intendent
Riksarkivet
»Ostindiskt bokprojekt: »Sjöfarare och superkargörer««
315 000 kronor

Märth, Hedvig; doktorand
Uppsala universitet
»Retro-gustavianskt – Att formge det förlutna för framtiden«
40 000 kronor

Neiß, Michael; doktorand
Uppsala universitet
»Förhandlingar i vikingatidens djuvornamentik«
200 000 kronor

Nilsson, Andreas; doktorand
Lunds universitet
»Kunskapens väg«
255 000 kronor

Nord, Anders; docent
Nordiska museet
»Färgundersökningar av sex Norrlandsskyrkors muralmålningar«
37 000 kronor

Nordqvist, Bengt; fil.dr
Arkeologi offerplats Finnestorp
»Guldets tid och Offerplats Finnestorp«
500 000 kronor

Nyberg, Harry; docent
»Kyrkklockorna i Bolstads medeltidskyrka. Kultur, historia och budskap«
25 000 kronor

Olsson, Agneta; kyrkoherde
Styrsö församling
»Styrsö kammarsolister«
25 000 kronor

Sjöbrandt, Anders; doktorand
Stockholms universitet
»Framtiden är inte vad den har varit. Berättelser om omdaning av Stockholm«
60 000 kronor

Slöör, Susanna; ständigt sekreterare
Kungl. Akademien för de fria konsterna
»Vetenskaplig katalogisering och analys av unikt 1700-talsbibliotek«
721 876 kronor

Stymne, Anna-Carin; doktorand
Stockholms universitet
»Hur begriplig är historien?«
205 000 kronor

Sörman, Anna; doktorand
Stockholms universitet
»Hantverkets arenor – bronsgjutning i sydskanandinavisk bronsålder«
60 000 kronor

Trossholmen, Ninni; fil.dr
Etnologiska föreningen i Västsverige
»Arkitektoniska detaljer och livsöden i stadsdelen Utby/Utbynäs«
100 000 kronor

Warnqvist, Åsa; fil.dr
Svenska barnboksintitutet
»Den svenska barn- och ungdomslitteraturens historia«
549 000 kronor

Welander-Berggren, Elsebeth; museichef
Sven-Harrys konstmuseum
»Axel Sjöberg – bland kobbar och skär«
100 000 kronor

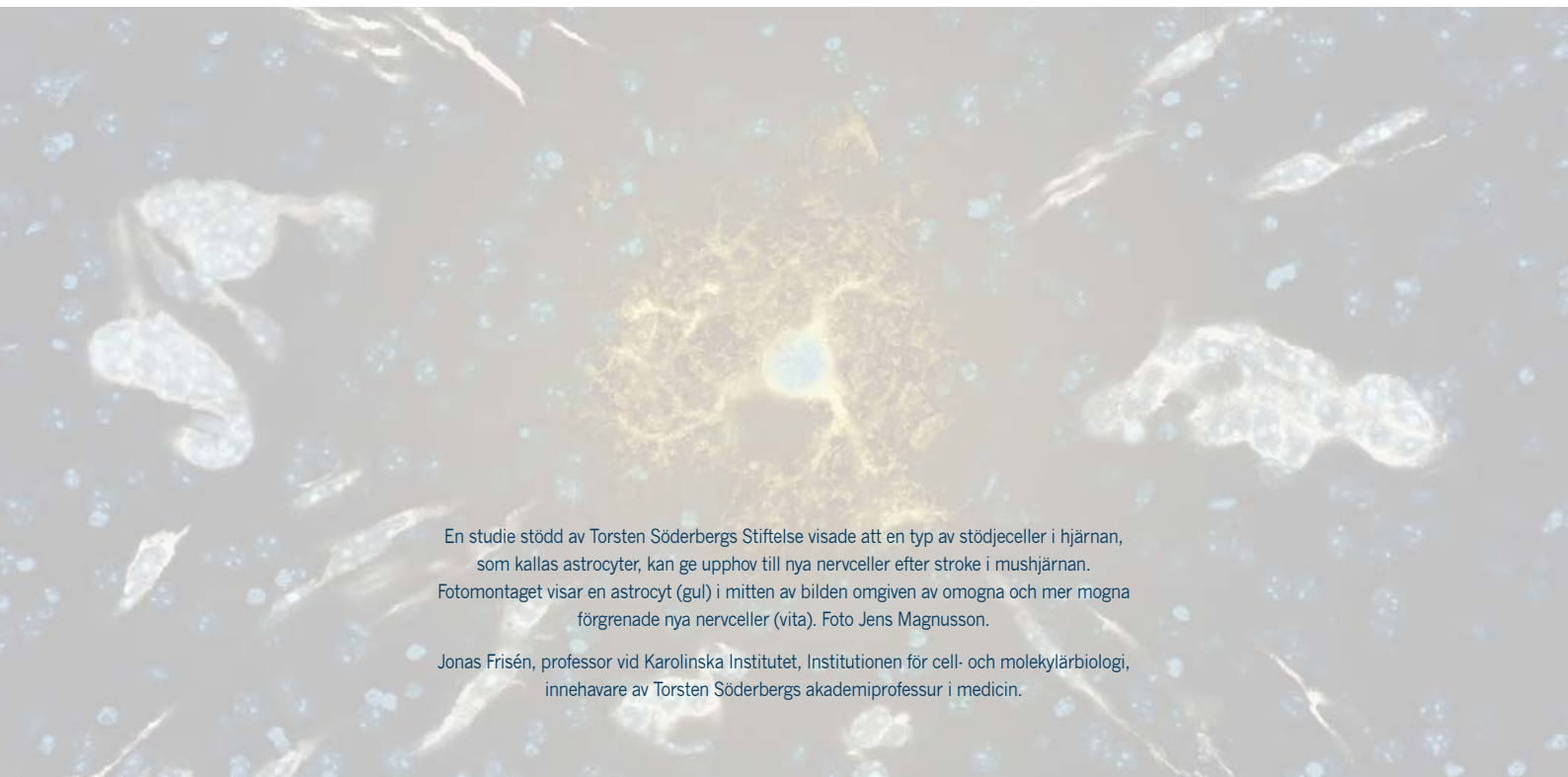
Wennberg, Kåa; författare, forskare
»Landskapsmålaren Elias Erdtman«
110 000 kronor

Wiktorsson, Per-Axel; professor em.
Stockholms universitet
»Schacktavelslek«
40 000 kronor

PRISER

Söderbergiska priset i ekonomi 2015 till professorerna Tore Ellingsen och Magnus Johannesson
500 000 kronor (gemensamt med Ragnar Söderbergs stiftelse, total prissumma 1 000 000 kr) plus omkostnader
Kungl. Vetenskapsakademien

Torsten och Wanja Söderbergs pris 2015 till den finske designern Ilkka Suppanen
1 000 000 kronor plus omkostnader
Röhsska museet

En studie stödd av Torsten Söderbergs Stiftelse visade att en typ av stödjeceller i hjärnan, som kallas astrocyter, kan ge upphov till nya nervceller efter stroke i mushjärnan. Fotomontaget visar en astrocyt (gul) i mitten av bilden omgiven av omogna och mer mogna förgrenade nya nervceller (vita). Foto Jens Magnusson.

Jonas Frisé, professor vid Karolinska Institutet, Institutionen för cell- och molekylärbiologi, innehavare av Torsten Söderbergs akademiprofessur i medicin.

TORSTEN SÖDERBERGS STIFTELSE

Besöksadress: Karlavägen 41, Stockholm
Postadress: Box 5391, 102 49 Stockholm
Telefon: 08-661 52 11

www.torstensoderbergsstiftelse.se

Formgivning: Charlotta Lindgren
Tryck: Åtta.45 Tryckeri 2016